

ŠTÚDIE

EMIL MAZÚR

25. MEDZINÁRODNÝ GEOGRAFICKÝ KONGRES, PARÍŽ—ALPY 1984

Emil Mazúr: 25th International Geographical Congress, Paris — Alps, 1984. Geogr. Čas., 37, 1985, 1.

The author presents basic information of the 25th International Geographical Congress held in Paris as well as of undertakings associated with the Congress (working sessions and symposia of both commissions and working groups, excursions, exhibitions of geographical literature etc.) bound to 5 Alpine countries. The author took part at the Congress as leader of the Czechoslovak delegacy. In his reports the author presents information of the most significant conclusions at the 16th General Assembly of the IGU.

V poslednej dekáde augusta a prvých dňoch septembra m. r. sa konal 25. Medzinárodný geografický kongres pod názvom Paríž—Alpy. Medzinárodná geografická únia (IGU) poverila jeho usporiadaním geografov alpských krajín (Francúzsko, NSR, Taliansko, Švajčiarsko a Rakúsko). Miestom hlavného zasadania kongresu bol Paríž v dňoch 27.—31. augusta 1984. Celkove sa kongresových rokovaní, včítane zasadaní a sympózií pracovných skupín a komisíí zúčastnilo asi 2500 geografov z 86 členských štátov IGU [zasadania v Paríži len asi 2200]. Z ČSSR sa na hlavnom zasadaní v Paríži zúčastnilo 25 geografov (sčasti ako oficiálni delegáti, sčasti cez ČEDOK). Vedúcim našej oficiálnej delegácie bol pisateľ týchto riadkov. Veľmi účinne mu pomáhali najmä počas zasadaní XVI. valného zhromaždenia IGU, ktoré boli veľmi náročné na čas, prof. dr. O. Bašovský a doc. dr. J. Demek. Všetci členovia oficiálnej delegácie i väčšina účastníkov zájazdu zaslali referáty organizačnému komitétu, resp. viacerí naši geografi sa aktívne podieľali na práci komisíí a pracovných skupín ako ich členovia a v dvoch prípadoch ako funkcionári (autor článku ako predseda pracovnej skupiny „Landscape synthesis“, doc. dr. J. Demek ako miestopredseda prac. skupiny „Geomorphological survey and mapping“).

Kongres organizačne pripravil a zabezpečoval medzinárodný organizačný výbor, zložený zo zástupcov usporiadajúcich štátov na čele s prof. R. Journauxom (Francúzsko). Členmi organizačného výboru boli ďalej prof. E. Dalmasso — Francúzsko, prof. H. Mensching — NSR, prof. D. Ruocco — Taliansko, dr. E. Schwabe — Švajčiarsko a prof. K. A. Sinnhuber — Rakúsko.

Kongres sa členil, ako je už tradíciou, do troch častí, a to predzjazdových

zasadnutí a sympózií, vlastného zjazdového rokovania v Paríži a pozjazdových exkurzií. Organizácia predjazdových sympózií, ako ukázala vlastná skúsenosť i informácie iných účastníkov, bola na odpovedajúcej úrovni. Oproti tomu v organizácii parížskej časti kongresu sa vyskytlo dosť nedostatkov. Za najzávažnejší pokladám ten, že neboli zabezpečené informačné schránky pre jednotlivých účastníkov, čo obmedzilo možnosť osobných kontaktov na náhodilé stretnutia. Ubytovanie vo vysokoškolských internátoch nedosahovalo úroveň predchádzajúcich zjazdov. Na druhej strane bolo výhodné, že bolo sústredené v blízkosti zjazdovej budovy. Poplatky za rôzne zjazdové podujatia boli pomerne vysoké, čo poznačilo účasť jednak na predjazdových sympóziách a najmä na pozjazdových exkurziách. Z pôvodne plánovaných 40 exkurzií sa uskutočnilo po zjazde len 8.

Ťažiskovou časťou 25. medzinárodného geografického kongresu bolo rokovanie v Paríži. Pozostávalo analogicky doterajším kongresom zo 4 častí, a to z vedecko-odbornej [prednášky a diskusie], z formálno-organizačnej [16. valné zhromaždenie IGU], z vedeckých a technicko-komerciálnych výstav, ako aj z rôznych spoločenských podujatí.

Vedecko-odborná časť zjazdu sa mala konať v zmysle návrhu francúzskeho národného komitétu schváleného na 24. kongrese v Tokiu (1980) netradičným spôsobom. Mala sa hľadať nová účinnejšia forma štruktúry a formy prednášok a diskusií v záujme odstránenia rutinnosti a formalizmu.

Prednášky boli tematicky rozčlenené do 6 sekcií, 3 všeobecných sympózií a 1 pracovnej skupiny. Sekcie boli zamerané na tieto okruhy otázok:

I. Prírodné prostredie

Téma 1 — Procesy a meranie erózie

Téma 2 — Človek ako činiteľ evolúcie fyzického prostredia

Téma 3 — Recentné klimatické zmeny

II. Príroda a spoločnosť

Téma 4 — Využívanie oceanických zdrojov

Téma 5 — Využívanie a zachovanie lesnatých oblastí

Téma 6 — Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

III. Priestor a spoločnosť

Téma 7 — Súčasné zmeny v hospodárení a vidiecka krajina v rozvojných krajinách

Téma 8 — Urbanizácia v rozvojových krajinách

Téma 9 — Trendy poľnohospodárstva a vidieckej štruktúry v priemyselných krajinách

Téma 10 — Sekundárne a terciérne ekonomické aktivity a urbanizácia v priemyselných krajinách

Téma 11 — Vývoj osídlenia a využívania zeme v krajinách európskej expanzie po veľkých objavoch

IV. Vývoj, regionálne a ekonomické plánovanie

Téma 12 — Prírodné zdroje, ich obhospodarovanie a vývoj

Téma 13 — Úloha správnych orgánov, politikov a managerov pri organizácii priestoru

Téma 14 — Regionálne disparity

V. Výchova a odborné cvičenie

Téma 15 — Vývoj geografie a výchovy

Téma 16 — Úloha kartografie a geografie pri výchove

VI. Informácia, dokumentácia a metódy

Téma 17 — Analýza dát a tvorba modelov v geografii

Téma 18 — Úloha geografov pri tvorbe databanky a bibliografii

Téma 19 — História geografie a kartografie

Téma 20 — Trendy myslenia a ideológie v geografii

Všeobecné sympóziá sa uskutočnili s nasledujúcim okruhom otázok:

I. Problémy pohorí

Téma 21 — Demografické, sociálne a urbánne zmeny v pohoriach

Téma 22 — Typy ekonomickej organizácie v pohoriach

Téma 23 — Turizmus a rekreácia v pohoriach

Téma 24 — Ekologické podmienky ako základňa a limit vývoja v pohoriach

Téma 25 — Zmeny prostredia vo vysokých pohoriach v poglaciálnej dobe

II. Geografia a prostredie

Téma 26 — Percepcia a krajina

Téma 27 — Prírodný potenciál a ľudské vplyvy

III. Kartografia, geografia a diaľkové snímanie

Téma 28 — Úloha kartografie, percepcií a predstavenie geografického priestoru

Téma 29 — Kartografia a diaľkové snímanie

Téma 30 — Príspevok družice SPOT a iných družíc k poznaniu zemského povrchu

Pracovná skupina v rámci kongresu bola zameraná na problematiku audiovizuálnych pomôcok v geografickej výuke.

Ako ukazuje prehľad sekcií, sympózií a tém, ktoré zahŕňajú, znamenal parížsky kongres oproti predchádzajúcim zmeny v tom, že nezahrnul geografickú problematiku v celej šírke, ale sa obmedzil na určité problémové okruhy. Ťažiskom bolo prostredie, vzťah prírody a spoločnosti, geografického priestoru a spoločnosti, teoretické a metodické aspekty regionálneho a metodického plánovania v rôznych typoch prostredí a pod. Dôraz sa teda kládol predovšetkým na syntetizujúci prístup, na systémové poňatie a základné problémy súčasnej spoločnosti. Špecializované otázky, problematika zberu materiálu a iné úzko tematické problémy stáli v podstate na okraji. Ďalšou známkou vedeckej časti kongresu bolo jasné smerovanie geografie k aplikácii. Ak na jednej strane znamenal výber problémov a tém progres oproti minulým zjazdom, do značnej miery sa sformalizovala realizácia. Rokovaniam jednotlivých sekcií predsedal vždy jeden vedúci a dvaja moderátori, hovoriaci anglicky a francúzsky. Úlohou moderátorov bolo zhrnúť hlavné výsledky v jednotlivých tematických skupinách. Potom dostal každý prednášateľ prakticky len okolo 5 minút na vykonanie dokumentácie, resp. argumentácie. Pri prednášaní referátov prevládala všeobecne anglický jazyk, a len v niektorých sekciách bola približná rovnováha medzi angličtinou a francúzštinou. Opísaná forma vedeckého rokovania na kongrese sa nevelmi osvedčila, pretože v sekciách, kde sa nahromadilo viacero referátov, bol potom príliš krátky čas na plodnú diskusiu. O niečo väčšia voľnosť diskusie bola vo všeobecných sympóziách. Domnievam sa, že tradičná forma vedeckého rokovania zjazdu bola vhodnejšia ako pokus v Paríži. Bude však potrebné obmedziť sa na určitý výber aktuálnych problémov a nie na celostný prierez geografiou.

Väčšina abstraktov referátov bola vytlačená a daná k dispozícii riadnym účastníkom kongresu. Ukázalo sa však, že značná časť zaslaných abstraktov nebola zahrnutá v zborníkoch a dotýka sa to i abstraktov niekoľkých čl. účastníkov zjazdu. Podľa oznámenia organizátorov bude časť abstraktov vytlačená v pozjazdovom zborníku. Počas parížskeho zasadania sa zišli i poradý komisii a pracovných skupín IGU na svoje záverečné rokovania, na ktorých sa vytýčili programy a úlohy pre budúce obdobie. Okrem toho sa zišli i rôzne záujmové skupiny, napr. geografi rozvojových krajín, geografi britského spoločenstva národov, účastníci projektu Alpy—Kaukaz atď.

Okrem spomenutých 2 zväzkov abstraktov referátov organizačný komitét pripravil pre zjazd reprezentatívne dielo *Les Alpes* zostavené zo štúdií geografov alpských krajín. Nejde tu o systematické spracovanie geografie pohoria, ale len o vybrané aktuálne problémy. Treba tu tiež uviesť publikáciu *La recherche géographique française (structures, themes et perspectives)*. Ako je už tradíciou, pripravili k 25. kongresu jednotlivé členské krajiny špeciálne čísla periodík prevažne v angličtine a tiež iných odborných publikácií ako aj rôznych informatívnych a propagačných materiálov.

Druhou významnou časťou parížskeho zasadania boli kongresové výstavy. V hlavnej budove kongresu, kde sa konali i prednášky v sekciách (Maison internationale de la Cité internationale universitaire de Paris) boli 3 výstavy, a to výstava kníh a atlasov, výstava máp a výstava technicko-komerčná. Výstavy sa vyznačovali reprezentatívnym zastúpením geografickej literatúry, máp a atlasov a tak mohli poskytnúť návštevníkom pomerne vyvážený pohľad na štruktúru a hlavné súčasné trendy geografie. V podstate primerane bola zastúpená aj československá geografia, a to tak mapovou ako aj atlasovou tvorbou i ostatnými časopiseckými a knižnými prácami.

Mesto Paríž zorganizovalo výstavu máp a plánov na tému *Paris et l'Île de France* v radnici. Národná knižnica v spolupráci s Národným geografickým ústavom usporiadala výstavu *Horské obrazy: od kartografických umelcov po počítače* na ulici Richelieu. Obsahom boli mnohé historické mapy, tlač a fotografie. Počas parížskeho kongresu sa konali tiež návštevy rôznych vedeckých inštitúcií v Paríži, ako aj celodenná návšteva Centra geomorfológie, (CNRS) v Caen.

Veľmi významnou časťou každého medzinárodného zjazdu geografov býva organizačno-formálna časť. Výnimkou nebol ani 25. kongres v Paríži, s ktorým bolo späté valné zhromaždenie IGU. Valné zhromaždenie IGU volia nielen výkonný výbor na čele s prezidentom Únie a riešia rôzne formálno-organizačné otázky, ale stanovujú aj štruktúru a vedúcich jednotlivých komisii a pracovných skupín, čím vlastne do značnej miery ovplyvňujú celkový vývoj geografie. XVI. valné zhromaždenie IGU sa zišlo v priebehu kongresu celkom 3-krát, a to v utorok 28. 8. 1984, v stredu 29. 8. a v piatok 31. 8. 1984. Viedol ho prezident IGU prof. A. L. Mabogunje z Nigérie. Program valného zhromaždenia, pripravený výkonným výborom, sa prerokoval na stretnutí vedúcich oficiálnych delegácií jednotlivých členských štátov IGU 26. 8. 1984. Počas mojej neprítomnosti ma zastupovali na tomto zasadaní prof. O. Bašovský a doc. J. Demek, ktorí mi účinne pomáhali počas viacerých zasadaní kongresu. Valné zhromaždenie na svojom 1. zasadaní 28. 8. 1984 prijalo navrhnutý program rokovania, ktorý pozostával z 22 bodov. Zvolilo tiež sčítaciu komisiu pre voľby a finančný výbor v zložení: Ch. D. Harris (USA), P. Pinchemel (Francúz-

sko) a S. A. Jevtejev (ZSSR). Za nových členov boli prijaté Libanon, Togo a Zimbabwe. Potom boli prednesené správy prezidenta IGU A. L. Magobunjeho, ako aj generálneho tajomníka a pokladníka IGU prof. W. Manshardta z NSR. V rámci IGU v medzizjazdovom období pracovalo 14 komisií a 24 pracovných skupín. R. 1982 bola v Rio de Janeiro regionálna konferencia IGU pod názvom *Problémy regionálneho a sociálneho rozvoja v rozvojových krajinách, menovite v Latinskej Amerike*. Na zasadnutí výboru r. 1982 bol vytvorený výskumný vývojový výbor na čele s prof. R. Fuchsom, ktorý mal preskúmať možnosti medzinárodnej spolupráce IGU na výskumných projektoch a otázky ich financovania.

Vo finančnej správe informoval prof. W. Manshardt o tom, že celý rad krajín v súlade s výzvou XV. valného zhromaždenia postúpilo do vyšších platobných kategórií (ZSSR z VIII. do IX., India z III. do IV., Nigéria z I. do II., Tajvan z I. do II. a pod.). NDR znížila svoj príspevok z V. do IV. kategórie. ČSSR napriek viacerým návrhom Národného komitétu zostáva stále v najnižšej — I. kategórii. Celý rad členských krajín nezaplatil členský príspevok na rok 1983 a niektoré za uplynulé 3 roky. Nebol však zatiaľ prijatý návrh na vylúčenie týchto krajín vzhľadom na ich kritickú finančnú situáciu. Prof. R. Fuchs podal informáciu o medzinárodných projektoch a odporučil najmä zapojeniu IGU do medzinárodného programu *Globálne zmeny — človek a geosféra*.

Prof. H. Lüdemann z NDR navrhol valnému zhromaždeniu, aby každá členská krajina pripravila pre budúci kongres správu o stave geografie v danom štáte. Valné zhromaždenie návrh prijalo. Na záver rokovania sa jednalo o zmenách štatútu, najmä pokiaľ ide o pomer pracovných skupín a komisií. Prijal sa návrh vytvárať študijné skupiny, zamerané na učité geografické problémy a na základe ich návrhu aj v budúcnosti by mali byť ustanovované komisie IGU. Ďalej sa prijala zmena štatútu, pokiaľ ide o Národný komitét, ktorý je nahradený termínom Komitét pre IGU.

Na 2. zasadnutí valného zhromaždenia 28. 9. 1984 oznámil delegát Čínskej ľudovej republiky obnovenie jej členstva v IGU. V súčasnosti má IGU 81 riadnych a 8 asociovaných členov. Po prečítaní správy finančného výboru prof. Ch. D. Harrisom prijal sa návrh na zvýšenie ročného členského príspevku z 225 dolárov na 275 dolárov u riadnych členov a 60 dolárov u asociovaných členov.

Kľúčový význam malo záverečné zasadanie valného zhromaždenia 31. 8. 1984. Valné zhromaždenie schválilo 14 pracovných komisií a ich predsedov pre obdobie 1984—1988, ďalej 17 pracovných skupín a ako nové sa schválili tzv. študijné skupiny v počte 6. Odporučilo sa výkonnému výboru IGU zváženie ďalších 7 študijných skupín pre budúce obdobie. Prehľad schválených komisií a študijných skupín:

Komisie a ich vedúci:

1. Výchova v geografii, J. P. Stolzman, USA
2. Získavanie a spracovanie geografických údajov, D. Marble, USA
3. Geografický monitoring a geografická prognóza, S. A. Jevtejev, ZSSR
4. Meranie, teória a aplikácia v geomorfológii, A. Schick, Izrael
5. Horská geoeológia, B. Messerli, Švajčiarsko
6. Populačná geografia, J. I. Clarke, Veľká Británia
7. Mestské systémy vo vývoji: procesy a postupy, L. S. Bourne, Kanada
8. Meniace sa poľnohospodárske systémy, M. J. Troughton, Kanada
9. Pobrežné prostredie, R. Paskoff, Tunisko

10. Priemyslové zmeny, J. G. Linge, Austrália
  11. Medzinárodné rozdelenie práce a regionálny vývoj, R. P. Misra, India
  12. Význam periglaciálnych javov, H. French, Kanada
  13. Geografia turistiky a rekreácie, B. Barbier, Francúzsko
  14. Porovnávací výskum potravinových systémov sveta, M. Shafi, India
- Pracovné skupiny a ich vedúci:
1. Riadenie zdrojov suchých zemí, H. Mensching, NSR
  2. Kartografia dynamického prostredia, A. Journaux, Francúzsko
  3. Atlasy životného prostredia (spoločne IGU a ICA), D. P. Bickmore, Veľká Británia
  4. Matematické modely, H. Béguin, Belgicko a R. D. MacKinnon, USA
  5. Tropická klimatológia a ľudské sídla, M. M. Yoshino, Japonsko
  6. Krajinné syntézy, E. Mazúr, ČSSR
  7. Veľké svetové metropole, J. Beaujeu-Garnier, Francúzsko
  8. História geografického myslenia, D. Hooson, USA
  9. Geomorfologický výskum a mapovanie, H. Th. Verstappen, Holandsko
  10. Medzinárodný hydrologický program, A. Hermann, NSR
  11. Geografia dopravy, C. Muscara, Taliansko
  12. Dynamika systémov využívania Zeme, R. D. Hill, Hongkong
  13. Urbanizácia v rozvojových zemiach, M. I. Logan, Austrália
  14. Zdroje energie a vývoj, T. R. Lakshmanan, USA a G. J. A. Ojo, Nigéria
  15. Geomorfológia riečnych a pobrežných rovín, J. A. M. ten Cate, Holandsko
  16. Geografia zdravia, Y. Verhasselt, Belgicko
  17. Morfotektonika, M. Panizza, Taliansko
- Pracovné skupiny skončia svoju činnosť r. 1988.

Ďalej boli schválené študijné skupiny:

1. Zmeny podnebia, S. Gregory, Veľká Británia
2. Výskum a mapovanie topoklímy, J. Paszyński, Poľsko
3. Politická mapa sveta, R. J. Johnston, Veľká Británia
4. Vývoj územia vo vysokých šírkach a nadmorských výškach, U. J. Varjo, Fínsko
5. Geografia a verejná administratíva, R. J. Bennet, Veľká Británia
6. Zvládnutie krízových situácií chorôb a hladu, B. Currey, Austrália.

Na zriadenie študijných skupín sa postúpil takýto návrh výkonnému výboru IGU:

1. Dôsledky ľudskej činnosti na kras
2. Geografia obchodných činností
3. Geografia telekomunikácie a komunikácie
4. Využívanie máp (spoločne s IGU a ICA)
5. Vnímanie životného prostredia a využívanie zdrojov
6. Lesy sveta (najmä tropické dažďové lesy)
7. Bytové zdroje a potreby.

Po schválení komisií, pracovných skupín a študijných skupín sa rokovalo o miestach budúcich geografických kongresov. Prof. M. Logan predniesol pozvanie pre IGU, aby sa budúci, t. j. 26. medzinárodný geografický kongres konal r. 1988 v Sydney v Austrálii. Prof. J. Walker predniesol návrh na usporiadanie 27. kongresu r. 1992 v USA. Obe pozvania sa plénom prijali. Prof. J. Valentí zo Španielska navrhol, aby sa budúca regionálna konferencia r. 1986 konala v Barcelone, čo valné zhromaždenie tiež prijalo.

Ďalším bodom rokovania bolo hlasovanie o zložení výkonného výboru IGU pre budúce funkčné obdobie. Výbor bol zvolený v takomto zložení:

prezident: prof. P. Scott, Austrália

gen. sekretár a pokladník: prof. L. Kosiński, Kanada

viceprezidenti: prof. J. Villa Valenti, Španielsko

prof. J. Ooi, Singapur

prof. R. Fuchs, USA

prof. M. F. Gutierrez de MacGregor, Mexiko

prof. G. Enyedi, MLR

prof. M. Shafi, India

prof. M. Th. Verstappen, Holandsko.

Po zvolení výkonného výboru vystúpil doc. dr. J. Demek DrSc. a menom skupiny socialistických krajín navrhol prijatie mierovej výzvy k boju za mier a proti vojne. Jeho vystúpenie bolo veľmi vecné a presvedčivé a po diskusií bol návrh na prijatie výzvy do boja za mier prijatý. Treba tu však poznamenať, že predbežné sondáže rokovania o tejto výzve ukazovali u viacerých členov negatívny postoj. Preto treba vysoko oceniť vystúpenie doc. dr. J. Demka a jeho presvedčivú argumentáciu. V závere rokovania udelilo valné zhromaždenie IGU čestné uznanie za prácu pre rozvoj geografie bývalému prezidentovi IGU prof. M. Viseovi z Veľkej Británie a prof. T. Hägerstrandovi zo Švédska. Plénum potom vyslovilo poďakovanie medzinárodnému organizačnému výboru na čele s prof. A. Journauxom za usporiadanie 25. kongresu. Novozvolený prezident IGU prof. P. Scott v záverečnom prejave zdôraznil význam činnosti komisií, pracovných a študijných skupín pre rozvoj geografie a načrtnol niektoré základné trendy budúceho vývoja geografie, čím sa ukončilo 16. valné zhromaždenie IGU.

K doplneniu obrazu o parížskej časti 25. kongresu sa treba zmieniť i o jeho spoločenskom aspekte. Zdôrazňujem toto spoločenské hľadisko z toho dôvodu, že má aj veľký význam pre udržiavanie vzájomných kontaktov, nadväzovanie nových, resp. prípravu a prediskutovanie i rôznych vedecko-organizačných otázok a foriém spolupráce. Počas rôznych spoločenských podujatí sa vyskytuje azda viac možností pre naznačené bezprostredné kontakty ako v oficiálnych programoch.

Vlastné zasadanie kongresu sa začalo oficiálnym otvorením 28. augusta 1984 vo veľkej sále Sorbony pod predsedníctvom ministra pre výchovu francúzskej republiky Jean-Pierra Chevénementa. Prítomný bol aj rad ďalších oficiálnych hostí a treba tu uviesť na prvom mieste predsedu UNESCO p. Mbwoa. Po skončení otváracieho ceremoniálu sa konala privítacia recepcia v Maison Internationale v Cité universitaire na Boulevard Jourdan. Tam sa neskôr konali i všetky jazdové rokovania. Ďalším spoločenským podujatím dňa 28. 8. 1984 bol organový koncert v katedrále Notre-Dame de Paris. Dňa 29. augusta 1984 bola recepcia na radnici Paríža, ktorú usporiadal v zastúpení primátora Paríža M. J. Chiraca, viceprimátor. Okrem uvedených spoločenských podujatí sa konali tiež recepcie na niektorých vyslanectvách s prizývaním vedúcich delegácií alebo medzinárodne známych geografov, ako napr. na vyslanectve Nigérie, Japonska, Rakúska a pod.

Ako sme spomenuli v úvode, významnou časťou 25. medzinárodného geografického kongresu a z hľadiska vedeckej náplne možno povedať rozhodujúcou časťou boli predjazdové rokovania komisií a pracovných skupín IGU spojené

so sympóziami a spravidla i s terénnymi exkurziami v rôznych častiach Francúzska, resp. i ostatných usporadúvajúcich krajín. Spolu sa konalo 35 takýchto sympózií. Mali spravidla dobrú organizáciu a kľúčový význam pre rozvoj geografie, pretože do nich sa sústreďuje ťažisko práce svetovej geografie. Z československých účastníkov kongresu okrem mojej účasti v Nice sa zúčastnil doc. J. Demek ako miestopredseda schôdze pracovnej skupiny *Geomorfologický výskum a mapovanie* v Rakúsku. Na ďalších sympóziách sa zúčastnili prof. K. Ivanička a dr. M. Střída.

Pracovná skupina *Krajinné syntézy*, ktorej som predsedom, sa zišla na svoje pracovné zasadnutie, spojené so sympóziom, v Nice v dňoch 22. 8. — 24. 8. 1984. Organizačne zabezpečoval toto podujatie prof. A. Dauphiné, vedúci Laboratória priestorovej analýzy R. Blancharda Univerzity v Nice. Sympózia sa zúčastnilo vyše 20 účastníkov z deviatich krajín {Francúzsko, Fínsko, Belgicko, Holandsko, ČSSR, Poľsko, India, Japonsko, Kanada}. Program pozostával z dvojdňových prednášok a diskusií a jednodňovej exkurzie. Na základe odporúčaní zasadania v Joensuu — Fínsko [1983] boli základnými témami sympózia v Nice terminologické otázky a modelovanie. Na prvú tému predložil vytlačený elaborát prof. F. Snacken pod názvom „Terminology and concepts in Landscape synthesis“. Analogicky predložil základný report o modelovaní v krajinnnej ekológii prof. J. I. S. Zonneveld. Okrem uvedených základných materiálov odznelo 11 referátov k obom témam a 4 ďalšie prednášky k širšej problematike krajinných syntéz. Ako úvod k témam, ktoré sa pripravujú pre nasledujúce funkčné obdobie našej pracovnej skupiny, predniesol som referát *Krajinný potenciál*. Po rozsiahlej diskusií sa dohodlo doplniť oba materiály o pripomienky členov pracovnej skupiny a po prerokovaní v Dessau [NDR] — 1985 ich ako oficiálne elaboráty skupiny publikovať. V druhej časti zasadania sa diskutovalo o ďalšom zameraní práce skupiny, o programe budúceho zasadnutiav NDR a niektoré organizačné otázky.

Dňa 24. 8. 1984 sa konala exkurzia do Prímorských Álp. Trasa viedla od pobrežia dolinou rieky Var s charakteristickými znakmi divočiacej rieky (typ Durance) cez predhorie a stredohorie a potom dolinou rieky Tinée do vysokohorskej oblasti Álp. Prímorské Alpy sú zväčša odlesnené a hlboko do pohoria osídlené pôvodne poľnohospodárskym obyvateľstvom. Popri sústreďených sídlach na dne doliny, ako je Isola, Tournafort a St. Etienne de Tinée, predstavujú druhý typ roztrúsené sídla, vystupujúce dosť často i nad 2000 m n/m. V súčasnosti je ťažiskovým zamestnaním obyvateľstva cestovný ruch. Poľné hospodárstvo, založené na drobných poličkach na dne doliny, resp. na umele terasovaných stráňach a vypásanie dobytká má dnes len doplnkový charakter. Transformácia krajiny do funkcií cestovného ruchu sa odráža opätovným rastom počtu obyvateľstva oproti nedávnej minulosti, ktorá sa vyznačovala silným úbytkom obyvateľstva. Lesy, pokiaľ sa zachovali, tak zväčša len vo vyšších polohách a takmer spravidla na severných stráňach. Horná hranica lesa siaha do výšok okolo 2200 m n/m. Vo vysokohorskej oblasti sme navštívili dve turisticko-rekreačné strediská, a to Auron v glaciálnom trógu vo výške okolo 1600 m n/m v skupine Mounier (2817 m n/m) a Isola vo výške okolo 2000 m v skupine l'Argentera (3297 m n/m). Menovite návšteva Isoly bola veľmi inštruktívna pre účastníkov, pretože ide o novovytvorené vysokohorské centrum, pre ktoré vypracovali krajinnno-ekologické podklady naši hostitelia spolupracovníci prof. A. Dauphiného.

Sympóziium *Krajinné syntézy* a exkurziu s ním spojenú pripravil prof. Dau-phiné a jeho kolegovia na veľmi dobrej vedeckej úrovni s bezchybnou organi-záciou. Významná bola aj spoločenská stránka sympózia spojená s prijatím u primátora na radnici v Nice, ako aj zabezpečením veľmi serióznej publicity o práci našej skupiny v časopise *Nice-Matin*. Významnou súčasťou sympózia bola aj niekoľko hodinová exkurzia po mestách Azúrového pobrežia od Nice cez Antibes až po Juan les Pins. Záverečné zasadanie pracovnej skupiny sa konalo v Paríži dňa 30. 8. 1984, na ktorom sa zúčastnili ďalší členovia skupiny z NDR a ZSSR. Prerokoval sa program sympózia, ktoré sa má konať v dňoch 6.—10. mája 1985 v Dessau [NDR], diskutovali sa možnosti prípravy medziná-rodného projektu v spolupráci s UNESCO a tiež o potrebe spolupráce s komi-siou *Horská geoeológia* a pracovnou skupinou *Atlasy životného prostredia*. Zároveň bol zvolený za miestopredseda pracovnej skupiny prof. M. Moss z Ka-nady.

25. medzinárodný geografický kongres vcelku nadviazal na tradíciu veľkých kongresov. Žiaľ, pre niektoré organizačné nedostatky, ktoré som už uviedol, vlastné rokovanie v Paríži nebolo takým prínosom, ako to bolo na svetových kongresoch v minulosti. Ukázalo sa, že ďaleko reprezentatívnejším obrazom o stave súčasnej geografie je štruktúra komisií a pracovných skupín než štruk-túra referátov prednesených na vlastnom zjazde v Paríži. Preto za ťažisko ve-deckého významu v Paríži pokladám zasadanie pracovných skupín a komisií IGU. Pre ďalší rozvoj našej geografie by bolo potrebné zvýšiť podstatne účasť československých geografov v práci komisií a pracovných skupín. Vedľa poz-natkov získaných na rokovaníach spomenutých orgánov IGU i počas kongresu v Paríži získali účastníci kongresu, najmä však skupina plného registračného poplatku, cennú literatúru jednak od organizátorov zjazdu a jednak početné materiály, ktoré dali k dispozícii jednotlivé národné komitety účastníckych krajín.

Эмиль М а з у р

25-Й МЕЖДУНАРОДНЫЙ ГЕОГРАФИЧЕСКИЙ КОНГРЕСС, ПАРИЖ-АЛПЫ 1984

25-й Международный географический конгресс, подобно предыдущим конгрессам, подраз-делялся на две части: на собственно заседание конгресса, состоящее в Париже и на разные мероприятия, организованные по случаю конгресса. К этим мероприятиям относи-лись разные рабочие заседания и симпозиумы, заседания рабочих групп и комиссий МГС, состоящие до конгресса, а также экскурсии, которые состоялись после конгресса.

25-й Международный географический конгресс был организован совместными усилиями географов стран альпийского региона (Франция, ФРГ, Италия, Швейцария и Австрия). В работе конгресса принимало участие около 2500 географов из 86 стран — членов МГС (включительно участников доконгрессовых симпозиумов).

Из ЧССР в работе конгресса принимала участие группа 25 чешских и словацких гео-графов, среди которых многие принимали участие в доконгрессовых симпозиумах. Автор этого отчета — глава чехословацкой делегации — информирует далее о 16 пленарном заседании МГС. Этому заседанию председательствовал предшествующий президент МГС А. Л. Мабогундж из Нигерии. В программу пленарного заседания входили отчеты прези-дента МГС, генерального секретаря и казначея МГС. В этих отчетах давалась пленуму информация о деятельности исполнительного комитета, а также о работе комиссий и рабо-

чих групп. Обсуждены были также некоторые изменения в статуте, принятие некоторых новых членов МГС и некоторые формальные и финансовые дела.

Важнейшее значение имело заключительное пленарное заседание, состоявшееся 31 августа 1984 г., на котором для периода 1984—1988 гг. было утверждено 14 комиссий и 17 рабочих групп. Утверждено было также 6 учебных групп. Избран новый исполнительный комитет МГС в следующем составе: президентом избран проф. П. Скотт (Австралия), генеральным секретарем проф. Л. Косински (Канада) и в качестве вице-президентов избраны: проф. Х. Вилла Валенти (Испания), проф. Дж. Б. Оои (Сингапур), проф. Р. Фухс (США), проф. М. Ф. Гутierrez де Мак Грегор (Мексика), проф. Д. Эньеди (Венгрия), проф. М. Шефи (Индия) и проф. М. Т. Ферстаппен (Голландия).

Пленарное заседание решило, чтобы следующие конгрессы состоялись в 1988 г. в г. Сидни (Австралия) и в 1992 г. в США. Очередная региональная конференция МГС состоится в 1986 г. в Барселоне (Испания).

Автором далее подается информация о специализированных мероприятиях конгресса а также о доконгрессовых симпозиумах. Более подробно он рассматривает, главным образом, рабочее заседание и симпозиум рабочей группы „Ландшафтные синтезы”, руководителем которой является он сам и которое состоялось в г. Нис. Заседание рабочей группы и симпозиум были подготовлены профессором А. Дофине на блестящем уровне.

25-й Международный географический конгресс продолжил традицию предыдущих конгрессов. Участие в работе конгресса позволило познакомиться с современными тенденциями в мировой географии, которые лучшим образом отражаются в содержании и деятельности отдельных комиссий и рабочих групп МГС.

Перевод: Л. Правдова

Emil Mazúr

25th INTERNATIONAL GEOGRAPHICAL CONGRESS, PARIS — ALPS 1984

The 25th International Geographical Congress just as all the previous ones consisted of two parts: of congressional program proper, held in Paris and of actions associated with this Congress in form of working sessions and symposia, of the IGU working groups and commissions before the Congress as well as of post-congressional excursions.

The 25th International Geographical Congress was organized jointly by the geographers of Alpine countries (France, FRG, Italy, Switzerland and Austria). About 2,500 geographers from 86 member states of IGU took part in the Congress in total, including participation in the pre-congressional symposia.

From the ČSSR a group of 25 Czech and Slovak geographers took part in the Congress, and in the pre-congressional symposia. The author of this report as leader of the Czechoslovak delegacy gives henceforth information on the 16th General Assembly of IGU. This was led by up-to-date President of IGU Prof. A. L. Mabogunje from Nigeria. A constituent part of the program of the General Assembly were reports by President of IGU as well as by Secretary General and Treasurer of IGU. By the reports the assembly was informed about activities of the Executive Committee as well as about the work of commissions and working groups. Some changes in the Statute were also discussed, as well as admission of some new members of IGU, and some formal and financial matters.

The final session of the General Assembly on 31st August 1984 was of a key significance, on which 14 commissions and 17 working groups were approved for the period 1984—88. Also 6 study groups were approved. A new Executive Committee of IGU was elected as follows:

President: Prof. P. Scott, Australia

Secretary General and Treasurer: Prof. L. Kosiński, Canada

Vice-Presidents: Prof. J. Villa Valenti, Spain

Prof. J. B. Ooi, Singapore

Prof. R. Fuchs, USA

Prof. M. F. Gutierrez de Mac Gregor, Mexico

Prof. G. Enyedi, Hungarian People's Republic

Prof. M. Shafi, India

Prof. M. Th. Verstappen, Netherlands

The General Assembly has decided the next congresses to be held in Sydney, Australia in 1988 and in the USA in 1992. The next IGU Regional Conference will take place in Barcelona, Spain in 1986.

Afterwards the author gives information of a special program at the Congress in Paris as well as of pre-congressional symposia. A more detailed analysis has been given by him especially of the working session and symposium of the „Landscape Synthesis“ Working Group, of which he is chairman and which was held in Nice. Both the program of the Working Group and the Symposium were well-prepared on an outstanding level by Prof. A. Dauphiné.

The 25th International Geographical Congress continued in tradition of up-to-date congresses. The participation in the Congress enabled being acquainted with contemporary trends in the world's geography, which are best reflected, however, by both subject-matters and activities of the individual commissions and working groups of IGU.

Translated by A. K r a j č í r